EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

الوسطية في الإسلام

Al-Wasaṭiyya fī al-Islām

MODERAȚIA ÎN ISLAM

Ṣāliḥ al-Fawzān

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

Ṣāliḥ ibn Fawzān ibn ʿAbd Allah al-Fawzān

Moderația în Islam

Prelegere și cincisprezece întrebări și răspunsuri

الوسطية في الإسلام

Al-Wasaṭiyya fī al-Islām

Traducere: Institutul Tawhid

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: الوسطية في الإسلام
Ediția I
Traducerea în limba română: Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.
Textul arab al citatelor coranice: Tanzil Project (https://tanzil.net), Uthmani 1.1, licență CC BY 3.0.
Ediția-sursă: Riyadh: Dār Kunūz Ishbīliyā, ediția I, 1431 H / 2010. Pregătirea ediției arabe: Fahd ibn Ibrāhīm al-Naʿīm.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Cuprins

1 Cuvânt înainte 1
Prefața îngrijitorului ediției 1
2 Moderația în islam 3
Calea de mijloc a comunității 3
Echilibrul credinței și al practicii 6
Între exagerare și neglijarea îndatoririlor 7
Calea dreaptă și limitele ei 8
Toleranța și drepturile 11
Înlesnirile legiuite 16
Învățarea și transmiterea moderației 17
Urmarea exemplului profetic 18
3 Întrebări și răspunsuri 22
1. Înțelegerea situației de fapt 22
2. Moderația și părerile acceptate de societate 22
3. Defăimarea învățaților 24
4. Puțin după Sunna sau mult după o inovație 24
5. Sfatul pentru un coleg care exagerează 26
6. Primii pași în căutarea cunoașterii 28
7. Fatwa care diluează rânduielile 28
8. Moderația în sfatul sincer și în chemare 29
9. Cei care păzesc hotarele 30
10. Exagerarea și graba de a declara necredința 30
11. Cărțile, înregistrările și învățarea 31
12. Învățarea științelor contemporane 31
13. Datoria studenților bursieri 32
14. Este urmarea Sunnei o înăsprire? 33
15. Semnele moderației 36
Glosar 37
Bibliografie 38
Indice 39

1 Cuvânt înainte

بسم الله الرحمن الرحيم

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

La originea acestei cărți se află prelegerea *„Moderația în islam”*, susținută de șeicul dr. Ṣāliḥ ibn Fawzān al-Fawzān la Universitatea Islamică Imamul Muḥammad ibn Saʿūd, Facultatea de Șaria, miercuri, 24 Rabīʿ al-Awwal 1431 H.

Prefața îngrijitorului ediției

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء
والمرسلين نبينا محمد عليه وعلى آله وصحبه أفضل
الصلاة والتسليم

Laudă lui Allah, Domnul lumilor! Binecuvântarea și pacea fie asupra celui mai ales dintre Profeți și Trimiși, Profetul nostru Muḥammad; asupra lui, a familiei și a Companionilor lui să fie cea mai deplină binecuvântare și pace. Acestea fiind spuse:

Una dintre însușirile Legii islamice este moderația: ea se află la mijloc între exagerare și îngăduința neglijentă, între depășirea măsurii și neîmplinirea îndatoririlor. Această însușire a fost însă interpretată greșit. Unii le-au cerut oamenilor să renunțe la principiile statornice ale religiei în numele moderației. De cealaltă parte, un alt grup a exagerat, s-a înăsprit și a depășit măsura în înțelegerea ei.

Adevărata moderație este ceea ce a adus Trimisul Său (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui), la care a chemat

și pe care l-a arătat comunității sale. Învățații au explicat realitatea acestei moderații și au răspuns îndoielilor celor care cheamă la folosirea ei într-un sens nepotrivit.

Printre acești învățați se află șeicul nostru, dr. Ṣāliḥ ibn Fawzān al-Fawzān. El a susținut o prelegere valoroasă, intitulată *„Moderația în islam”*; am transcris-o și am pregătit-o pentru publicare. Șeicul — Allah să îl ocrotească — a făcut unele modificări asupra ei; îi mulțumim și fie ca Allah să îl răsplătească.

وفي الختام أسأل الله أن ينفع بها وأن يجزي شيخنا خير الجزاء

În încheiere, Îi cer lui Allah să îi facă pe oameni să beneficieze de ea și să îl răsplătească pe șeicul nostru cu cea mai bună răsplată.

Fahd ibn Ibrāhīm al-Naʿīm
Riyadh 11365 · Căsuța poștală 390484
E-mail: msjd@gawab.com

2 Moderația în islam

Calea de mijloc a comunității

بسم الله الرحمن الرحيم

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

الحمد لله رب العالمين وصلى الله وسلم على نبينا محمد وعلى آله وأصحابه أجمعين

Laudă lui Allah, Domnul lumilor! Fie ca Allah să îl binecuvânteze și să îi dăruiască pace Profetului nostru Muḥammad, familiei sale și tuturor Companionilor săi. Acestea fiind spuse:

Nu am venit să adaug ceva peste cele aflate în programa voastră și peste cunoașterea pe care ați dobândit-o; am venit numai să vă reamintesc. Am venit și să vă vizitez, să vă întâlnesc și să vă văd, fiindcă această facultate este mama noastră și prima noastră casă, după cum a spus poetul:

كم منزل في الأرض يألفه الفتى

حنينه أبدا لأول منزل

Oricâte case ar îndrăgi omul pe pământ,
dorul lui rămâne mereu pentru cea dintâi.

Tema cuvântării este *„Moderația în islam”*. Ea este luată din cuvintele Celui Preaînalt:

﴿وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَٰكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِّتَكُونُوا۟ شُهَدَآءَ عَلَى ٱلنَّاسِ وَيَكُونَ ٱلرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا﴾

„Astfel v-am făcut o comunitate dreaptă și aleasă, ca să fiți martori asupra oamenilor, iar Trimisul să fie martor asupra voastră.”[1]

Coran 2:143

Comentatorii Coranului au spus că *„mijlocul”* înseamnă ceea ce este drept și ales.[2] Această comunitate este, laudă lui Allah, dreaptă și aleasă, după cum Allah Însuși a mărturisit despre ea. Ea va fi martoră asupra comunităților în Ziua Învierii, iar unui martor i se cere să fie drept. Comunitatea aceasta a devenit vrednică de această mărturie prin binefacerea trimiterii lui Muḥammad (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui), care îi curăță și îi învață Cartea și înțelepciunea, deși înainte se aflau într-o rătăcire vădită.
După cum a spus Cel Preaînalt:

﴿يَتْلُوا۟ عَلَيْهِمْ ءَايَٰتِهِۦ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْحِكْمَةَ وَإِن كَانُوا۟ مِن قَبْلُ لَفِى ضَلَٰلٍ مُّبِينٍ﴾

„El le recită versetele Sale, îi curăță și îi învață Cartea și înțelepciunea, deși înainte se aflau într-o rătăcire vădită.”[3]

Coran 3:164

1 Sura Al-Baqara, versetul 143.
2 A se vedea: Tafsīr Ibn Kathīr.
3 Sura Āl ʿImrān, versetul 164.

Ea va depune mărturie asupra comunităților în Ziua Învierii, când Allah Atotputernicul și Preaînaltul va aduce comunitățile și Profeții lor. El îi va întreba pe Profeți dacă au transmis. Ei vor spune:

يا ربنا بلغنا ما أرسلتنا به إليهم

„Domnul nostru, am transmis ceea cu care ne-ai trimis la ei."

Apoi va întreba comunitățile dacă li s-a transmis, iar ele vor spune: *„Nu."* Cel Preaînalt a spus:

﴿فَلَنَسْـَٔلَنَّ ٱلَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْـَٔلَنَّ ٱلْمُرْسَلِينَ﴾

„Îi vom întreba negreșit pe cei la care au fost trimiși [Mesageri] și îi vom întreba negreșit pe Trimiși."[4]

Coran 7:6

Allah Atotputernicul și Preaînaltul le va spune Trimișilor:

من يشهد لكم أنكم بلغتم

„Cine mărturisește pentru voi că ați transmis?"

Ei vor spune:

يشهد لنا محمد ﷺ وأمته

„Muḥammad (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui) și comunitatea sa vor mărturisi pentru noi."

Allah Atotputernicul și Preaînaltul va întreba comunitatea lui Muḥammad (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui), iar ei vor mărturisi că Trimișii au transmis comunităților lor. Cum știu aceasta? Din ceea ce Allah le-a pogorât în Carte, din

4 Sura Al-Aʿrāf, versetul 6.

istorisirile Profeților, de la Nūḥ și până la Muḥammad (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui).
Acestea se află în Coran, iar voi citiți tot ce s-a petrecut între Profeți și comunitățile lor ca și cum ați vedea, ca și cum ați fi de față. Ei depun mărturie potrivit celor învățate de la Allah: mărturisesc în cunoștință de cauză, fiindcă mărturia se întemeiază pe cunoaștere. Cel Preaînalt a spus:

﴿إِلَّا مَن شَهِدَ بِٱلْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾

„Afară de cei care mărturisesc adevărul în cunoștință de cauză."[5]
Coran 43:86

Echilibrul credinței și al practicii

Ei mărturisesc în cunoștință de cauză, iar Allah le-a dat această cunoaștere în mărețul Coran, la care nu vine deșertăciunea nici dinainte, nici din urmă: pogorâre de la Cel Înțelept, Vrednic de Laudă. Această comunitate este dreaptă și aleasă și mărturisește asupra comunităților. Apoi Trimisul (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui) mărturisește pentru comunitatea sa și îi adeverește mărturia, după cum a spus Cel Preaînalt:

﴿فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِن كُلِّ أُمَّةٍۭ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَىٰ هَٰٓؤُلَآءِ شَهِيدًا﴾

„Cum va fi atunci când vom aduce din fiecare comunitate un martor și te vom aduce pe tine martor asupra acestora?"[6]
Coran 4:41

5 Sura Al-Zukhruf, versetul 86.
6 Sura Al-Nisāʾ, versetul 41.

Comunitatea aceasta este așadar una a căii de mijloc. Moderația vine de la *„mijloc”*, ceea ce se află între două capete, după cum a spus poetul:

كانت هي الوسط المحمي فاكتنفت

بها الحوادث حتى أصبحت طرفا

Ea se afla în mijlocul ocrotit; nenorocirile
au împresurat-o, până când a ajuns la margine.

Mijlocul este ceea ce se află între două capete. Această comunitate se află între două extreme ale altor comunități: exagerarea creștinilor și îngăduința fără măsură a iudeilor. Comunitatea aceasta se află la mijloc între exagerarea creștinilor și delăsarea și lipsa de înfrânare a iudeilor.

La fel trebuie să fie fiecare om din această comunitate. După cum comunitatea în ansamblu urmează calea de mijloc, cumpătată între depășirea măsurii și neglijență, tot astfel fiecare dintre membrii ei, laudă lui Allah, se află la mijloc între exagerare și delăsare, între exces și neîmplinirea îndatoririlor în religia sa. El nu exagerează precum extremiștii și kharijiții și nu este nepăsător precum cei care își îngăduie orice și își pierd îndatoririle.

Între exagerare și neglijarea îndatoririlor

Când condamnăm extremismul și exagerarea, trebuie să condamnăm și delăsarea și neîmplinirea îndatoririlor. Nu trebuie să ne concentrăm asupra unei laturi, neglijând-o pe cealaltă, care poate fi mai primejdioasă. Acum văd că toate criticile sunt îndreptate împotriva exagerării și extremismului — și aceasta este corect. Da, condamnăm extremismul și exagerarea, dar nu trebuie să uităm delăsarea, neîndeplinirea îndatoririlor și abaterea de la adevăr.

Trebuie să privim ambele laturi și să avertizăm împotriva amândurora. Aceasta se află, laudă lui Allah, și în programa de studiu: ea avertizează asupra excesului și neglijenței și îndeamnă la cumpătare, împlinind cuvintele lui Allah Preaslăvitul și Preaînaltul:

﴿وَأَنَّ هَٰذَا صِرَٰطِي مُسْتَقِيمًا فَٱتَّبِعُوهُ ۖ وَلَا تَتَّبِعُوا۟ ٱلسُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِۦ﴾

„Și aceasta este calea Mea cea dreaptă: urmați-o și nu urmați căile care v-ar despărți de calea Lui.”[7]

Coran 6:153

Calea lui Allah este una și drumul Lui este unul. Celelalte doctrine și orientări sunt însă numeroase și nu pot fi cuprinse. «ولا تتبعوا السبل» — *„Nu urmați căile”*: acestea înseamnă fie exces, fie neglijență. Excesul se află în exagerare și depășirea măsurii, iar neglijența în delăsare. Căile împotriva cărora Allah ne-a avertizat se află de ambele părți: căile exagerării, extremismului și adăugirii, precum și căile delăsării și pierderii îndatoririlor. Allah Atotputernicul și Preaînaltul i-a spus Profetului Său (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui):

Calea dreaptă și limitele ei

﴿فَٱسْتَقِمْ كَمَآ أُمِرْتَ وَمَن تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا۟﴾

„Rămâi drept, așa cum ți s-a poruncit, împreună cu cei care s-au întors către Allah alături de tine, și nu întreceți măsura.”[8]

Coran 11:112

7 Sura Al-Anʿām, versetul 153.

8 Sura Hūd, versetul 112.

Le-a poruncit să fie statornici și i-a oprit de la exagerare: «ولا تطغوا» — *„Nu întreceți măsura”*. Întrecerea măsurii este ieșirea peste limită prin adăugire. În alt verset a spus:

﴿فَٱسْتَقِيمُوٓاْ إِلَيْهِ وَٱسْتَغْفِرُوهُ﴾

„Rămâneți drepți către El și cereți-I iertare.”[9]
Coran 41:6

Rămâneți drepți și cereți-I iertare pentru lipsurile voastre. Dacă s-a ivit o lipsă, îndreapt-o cerând iertare. Aceasta arată că omului îi poate lipsi ceva din dreapta împlinire, iar el îndreaptă acea lipsă prin cererea de iertare. Profetul (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui) a spus:

استقيموا ولن تحصوا

„Rămâneți drepți, deși nu veți putea cuprinde totul.”[10]
Ibn Mājah, 277

Adică nu veți putea cuprinde tot ceea ce Allah a poruncit. Și a spus:

سددوا وقاربوا

„Țintiți drept și apropiați-vă cât puteți de țintă.”[11]
Al-Bukhārī, 6463

9 Sura Fuṣṣilat, versetul 6.
10 Relatat de Ibn Mājah, nr. 277.
11 Relatat de Al-Bukhārī, nr. 6463.

A ținti drept înseamnă a atinge adevărul, iar a te apropia înseamnă să fii cât mai aproape de ținta dreaptă. Dacă greșeala este mică, această apropiere este îndreptată prin cererea de iertare și întoarcerea cu căință la Allah Atotputernicul și Mărețul. Religia noastră este una a ușurinței și a înlăturării greutății:

﴿وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي ٱلدِّينِ مِنْ حَرَجٍ﴾

„Și nu v-a pus în religie nicio greutate."[12]

Coran 22:78

Allah Atotputernicul și Preaînaltul a făcut această religie ușoară, nu a pus în ea strâmtorare și nu ne-a însărcinat cu ceea ce nu putem duce. De aceea, cel care părăsește acest drum — calea de mijloc — cade într-una dintre cele două extreme: fie în exces, fie în neglijență. Amândouă sunt condamnate și nu scapă decât cel care urmează calea de mijloc poruncită de Allah.
După cum se află la sfârșitul surei Al-Fātiḥa, Allah ne-a poruncit să o recităm în fiecare unitate de rugăciune:

﴿ٱهْدِنَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلْمُسْتَقِيمَ صِرَٰطَ ٱلَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ﴾

„Călăuzește-ne pe calea cea dreaptă, calea celor pe care i-ai binecuvântat."[13]

Coran 1:6–7

12 Sura Al-Ḥajj, versetul 78.

13 Sura Al-Fātiḥa, versetele 6–7.

Adică mijlocul drept și cumpătat. Aceștia sunt cei pe care Allah i-a amintit în cuvintele Sale:

﴿وَمَن يُطِعِ ٱللَّهَ وَٱلرَّسُولَ فَأُوْلَٰٓئِكَ مَعَ ٱلَّذِينَ أَنْعَمَ ٱللَّهُ عَلَيْهِم مِّنَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ وَٱلصِّدِّيقِينَ وَٱلشُّهَدَآءِ وَٱلصَّٰلِحِينَ ۚ وَحَسُنَ أُوْلَٰٓئِكَ رَفِيقًا﴾

„Cel care ascultă de Allah și de Trimis va fi împreună cu cei pe care Allah i-a binecuvântat: Profeții, cei cu totul sinceri, martirii și cei drepți. Ce tovarăși buni sunt aceștia!”[14]

Coran 4:69

Allah ne-a poruncit să fim cu ei și să mergem alături de ei. Dacă suntem împreună cu ei, nu ne vom simți niciodată singuri. «وحسن أولئك رفيقا» — *„Ce tovarăși buni sunt aceștia!”* Se simte singur numai cel care nu este cu ei: fie se află pe latura excesului împreună cu cei care exagerează, fie pe latura neglijenței împreună cu cei delăsători.

Toleranța și drepturile

Astăzi auzim adesea vorbindu-se despre toleranță, îndemnuri și încurajări la toleranță. Aici este nevoie de lămurire: dacă prin toleranță se înțelege să renunți la dreptul tău, iertându-l pe cel care te-a nedreptățit și făcându-i bine celui care ți-a făcut rău, aceasta este toleranța lăudată și cerută. Dar a renunța la vreunul dintre drepturile lui Allah nu este îngăduit.

14 Sura Al-Nisā’, versetul 69.

والنبي ﷺ كان يؤذى ويتكلم في حقه ﷺ وكان يعفو ويسمح لكن إذا انتهكت حرمات الله فإنه يغضب لله عز وجل ولا يتسامح في شيء من ذلك

Profetul (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui) era vătămat și se vorbea împotriva sa (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui), iar el ierta și trecea cu vederea. Dar când erau încălcate cele sfinte ale lui Allah, se mânia pentru Allah Atotputernicul și Mărețul și nu trecea cu vederea nimic din acestea.[15]

Al-Bukhārī, 3560

Toleranța nu privește drepturile lui Allah, Slavă Lui, Preaînaltul, ci dreptul unei făpturi. Mulți dintre ei vor astăzi să nu treci cu vederea nimic din drepturile tale, dar să fii îngăduitor în privința drepturilor lui Allah! Aceasta se împotrivește poruncii lui Allah, Slavă Lui, Preaînaltul. Nu se cedează nimănui nimic din drepturile lui Allah, oricine ar fi, fiindcă aceasta înseamnă a face compromisuri în religie. Allah, Slavă Lui, Preaînaltul, a spus:

﴿وَدُّواْ لَوۡ تُدۡهِنُ فَيُدۡهِنُونَ﴾

„Ei ar dori să fii îngăduitor, ca să fie și ei îngăduitori."[16]

Coran 68:9

15 Relatat de Al-Bukhārī, nr. 3560.

16 Coran, Sura Al-Qalam, 68:9.

﴿وَإِن كَادُواْ لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ ٱلَّذِىٓ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ لِتَفْتَرِىَ
عَلَيْنَا غَيْرَهُۥ ۖ وَإِذًا لَّٱتَّخَذُوكَ خَلِيلًا وَلَوْلَآ أَن ثَبَّتْنَٰكَ لَقَدْ
كِدتَّ تَرْكَنُ إِلَيْهِمْ شَيْـًٔا قَلِيلًا إِذًا لَّأَذَقْنَٰكَ ضِعْفَ ٱلْحَيَوٰةِ
وَضِعْفَ ٱلْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا﴾

„Ei au fost aproape să te abată de la ceea ce ți-am revelat, ca să născocești împotriva Noastră altceva. Atunci te-ar fi luat drept prieten apropiat. Dacă nu te-am fi întărit, ai fi fost aproape să te înclini puțin către ei. Atunci te-am fi făcut să guști îndoit în viață și îndoit la moarte, apoi nu ai fi găsit pe nimeni care să te ajute împotriva Noastră."[17]

Coran 17:73–75

17 Coran, Sura Al-Isrā', 17:73–75.

Allah i-a interzis Trimisului Său să renunțe la ceva din această religie pentru a-i mulțumi pe oameni și l-a amenințat pentru aceasta. Dacă ai renunța la ceva din religia ta sau la religia ta, oamenii ar fi mulțumiți de tine, însă Allah S-ar mânia pe tine. Așa se arată în relatarea ʿĀ'ișei, în care Profetul (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui) spune:

من التمس رضا الله بسخط الناس رضي الله عنه وأرضى عنه الناس ومن التمس رضا الناس بسخط الله سخط الله عليه وأسخط عليه الناس

„Cel care caută mulțumirea lui Allah cu prețul nemulțumirii oamenilor, Allah este mulțumit de el și îi face și pe oameni să fie mulțumiți de el. Iar cel care caută mulțumirea oamenilor cu prețul mâniei lui Allah, Allah Se mânie pe el și îi face și pe oameni să fie nemulțumiți de el."[18]

Ibn Ḥibbān, 276

18 Relatat de Ibn Ḥibbān, 276.

Musulmanul nu renunță la niciunul dintre drepturile lui Allah, Slavă Lui, Preaînaltul, ca să se spună despre el că este tolerant. De aceea Allah a legiuit lupta pe calea Sa, poruncirea binelui și oprirea răului, precum și pedepsele legale pentru infracțiuni; nu a poruncit să se treacă cu vederea acestea. Profetul (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui) a spus:

إنما أهلك الذين قبلكم أنهم كانوا إذا سرق فيهم الشريف تركوه وإذا سرق فيهم الضعيف أقاموا عليه الحد

„Pe cei dinaintea voastră i-a nimicit faptul că, atunci când fura un om de vază dintre ei, îl lăsau, iar când fura un om slab, îi aplicau pedeapsa."

Apoi a spus (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui):

وايم الله لو أن فاطمة بنت محمد سرقت لقطعت يدها

„Pe Allah! Dacă Fāțima, fiica lui Muḥammad, ar fura, i-aș tăia mâna."[19]

Al-Bukhārī, 3475

Nu se trece, așadar, cu vederea încălcarea rânduielilor și a drepturilor lui Allah, Slavă Lui, Preaînaltul. Toleranța cerută este aceea dintre oameni, în privința drepturilor lor, după cum am arătat. Așa cum sunt mustrați cei care exagerează, extremiștii și cei care înăspresc lucrurile, este mustrat și cel care se arată îngăduitor sau face compromisuri în privința poruncilor, a interdicțiilor și a Legii lui Allah. Sub pretextul toleranței, ei spun: *„Religia este îngăduitoare!"* Da, religia este îngăduitoare prin rânduielile sale, nu prin faptul că o părăsești ori lași ceva din ea.

19 Relatat de Al-Bukhārī, 3475.

Înlesnirile legiuite

Este îngăduitoare prin rânduielile sale: Allah, Slavă Lui, Preaînaltul, ne-a legiuit cea mai bună și mai desăvârșită Lege, fără să ne pună în ea vreo strâmtorare. Ne-a legiuit înlesniri atunci când avem nevoie de ele. Ne-a îngăduit să nu postim în Ramadan în timpul călătoriei sau când o boală cere întreruperea postului, cu condiția să recuperăm în alte zile; obligația nu cade de la noi. Ne-a legiuit și scurtarea, în călătorie, a rugăciunii de patru unități la două unități.

Aceasta este ușurința și acestea sunt înlesnirile legiuite. Cât despre înlesnirile dorite astăzi de mulți neștiutori sau oameni cu intenții rele, ele ar însemna să părăsești poruncile și interdicțiile lui Allah și să-ți urmezi bunul plac și poftele ori să te iei după oameni, ca ei să nu se supere. Tocmai la aceasta se cheamă astăzi și asupra acestui lucru trebuie să fim atenți.

Noi nu suntem alături de cei care înăspresc lucrurile și nici de cei delăsători, ci de cei moderați, de calea dreaptă și de drumul drept. Aceasta este calea și metoda noastră. Aceasta învățăm și predăm în școlile, universitățile și moscheile noastre: învățăm calea moderației în fiecare dintre treburile religiei. Ea nu este de partea înăspririi și a greutății apăsătoare, dar nici de partea delăsării, a neglijării îndatoririlor și a lipsei de fermitate.

Trebuie să se știe că mustrarea nu se îndreaptă numai asupra celor care înăspresc lucrurile, lăsându-i în pace pe cei delăsători. Sunt mustrați și unii, și ceilalți; suntem avertizați împotriva tuturor acestora și ni se arată calea corectă, pentru ca oamenii să nu fie în încurcătură. Dacă unii vorbesc și cheamă la delăsare, la îngăduință fără temei și la neglijență, ori dacă cei care exagerează și înăspresc lucrurile cheamă la înăsprire și extremism, nu ne este îngăduit să tăcem. Învățaților nu le este îngăduit să tacă: ei trebuie să-i mustre pe cei din ambele părți și să arate comunității calea corectă, ca oamenii să nu se rătăcească. Cei care înăspresc lucrurile îi pot rătăci, abătându-i de pe cale; iar cei delăsători și lipsiți de fermitate îi pot rătăci, făcându-i să-și piardă religia.

Învățarea și transmiterea moderației

Învățații trebuie să lămurească acest lucru. Studenții la științele Legii islamice trebuie să-l lămurească — voi sunteți studenți ai Facultății de Șaria —, la fel și șeicii care predau la universitate. Fiecare musulman care predă, în orice domeniu, trebuie să arate acest lucru elevilor și studenților săi, mai ales în acest timp, când nevoia este mare și s-au înmulțit glasurile.

Satana, blestemul lui Allah să fie asupra lui, îl privește pe fiul lui Adam. Dacă vede la el iubire și dorință de bine, îl împinge la înăsprire și exagerare, ca să-l abată de la calea dreaptă și de la moderație. Iar dacă vede în el înclinare spre pofte și lene, îi sporește poftele, lenea și neglijarea obligațiilor, până când îl duce la pierzanie. El se străduiește să-i scoată pe credincioși de pe cale prin amândouă părțile: prin exagerare și înăsprire, ori prin delăsare și neglijență. Sunt cruțați numai cei de care Allah Se îndură și care se țin de Cartea lui Allah, de Sunna Trimisului Său (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui) și de calea înaintașilor acestei comunități. Aceasta îl pune în neputință pe Satana și îi zădărnicește uneltirea.

— «نسأل الله أن يجعلنا وإياكم من هؤلاء من أهل الوسط في دين الله عز وجل»

Îi cerem lui Allah să ne facă, pe noi și pe voi, dintre aceștia, dintre cei moderați în religia lui Allah Atotputernicul și Mărețul.

Acesta este un lucru însemnat și un domeniu de mare importanță. Studenților trebuie să li se sădească încă de mici acest principiu, principiul moderației în religia lor. Laudă lui Allah, programele și cărțile pe care le predăm poartă toate această cale, calea moderației. Totul depinde însă de cel care o înțelege, o duce la mintea studenților, le-o explică și îi îndeamnă să o urmeze.

Aceasta este menirea voastră în această facultate binecuvântată: să învățați calea de mijloc. Astăzi avem cea mai mare nevoie de ea, fiindcă sunt multe glasuri care cheamă la ieșirea din ea: fie la exagerare, extremism, vărsare de sânge și distrugere, fie la delăsare și pierzanie, la suspendarea pedepselor legale, a Legii islamice și a aplicării ei în cârmuire, la îndemnuri

spre goliciune și dezvelire și la scoaterea femeii de pe calea sa dreaptă către drumurile rătăcirii și ale pierzaniei. Dacă femeia se strică, distruge societatea.

Ea trebuie protejată și trebuie să se țină de regulile Legii islamice, fiindcă în privința ei poate apărea o ispită. Ispitele sunt de două feluri: ispitele îndoielilor, care privesc credința, și ispitele poftelor, care privesc morala și purtarea. Satana și ajutoarele sale dintre diavolii oamenilor și ai djinnilor răspândesc aceste îndoieli printre oameni, fie în credința lor, prin îndoieli, punere la îndoială și negarea credinței, fie în morala și purtarea lor, prin urmarea poftelor.

﴿وَٱللَّهُ يُرِيدُ أَن يَتُوبَ عَلَيۡكُمۡ وَيُرِيدُ ٱلَّذِينَ يَتَّبِعُونَ ٱلشَّهَوَٰتِ أَن تَمِيلُواْ مَيۡلًا عَظِيمًا﴾

„Allah dorește să vă primească întoarcerea cu căință, iar cei care urmează poftele doresc să vă abateți mult."[20]

Coran 4:27

Urmarea exemplului profetic

Aceste cuvinte țin de avertizarea împotriva oamenilor care urmează poftele și a celor care răspândesc îndoieli. Trebuie să fim cu băgare de seamă.

جاء ثلاثة نفر من صحابة رسول الله ﷺ تحركت فيهم الديانة وحب الخير فجاءوا إلى نساء النبي ﷺ يسألونهن عن عبادة الرسول ﷺ ليقتدوا به فأخبرنهم بذلك وكأنهم تقالوا

20 Coran, Sura An-Nisā', 4:27.

عبادة الرسول ﷺ ثم قالوا أين نحن من رسول الله ﷺ
وقد غفر له ما تقدم من ذنبه وما تأخر فقال أحدهم أما
أنا فأصلي ولا أنام وقال الآخر أما أنا فأصوم لا أفطر
وقال الثالث أما أنا فلا أتزوج النساء يريد التبتل عبادة
وقال رابع أنا لا آكل اللحم يريد أن يضيق على نفسه فلما
بلغ الرسول ﷺ خبرهم غضب ﷺ

Au venit trei dintre companionii Trimisului lui Allah (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui), mânați de evlavie și de iubirea binelui. Au venit la soțiile Profetului (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui), întrebându-le despre adorarea Trimisului (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui), ca să-l urmeze. Ele le-au povestit despre aceasta, iar ei parcă au socotit puțină adorarea Trimisului (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui). Apoi au spus: „Unde suntem noi față de Trimisul lui Allah (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui), căruia i s-au iertat păcatele de dinainte și de după?" Unul a spus: „Eu mă voi ruga și nu voi dormi." Altul a spus: „Eu voi posti și nu voi întrerupe postul." Al treilea a spus: „Eu nu mă voi căsători cu femei", dorind celibatul pentru adorare. Un al patrulea a spus: „Eu nu voi mânca carne", dorind să se supună unei vieți aspre. Când Trimisul (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui) a aflat de ei, s-a mâniat (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui).

Aceasta este o cale de abatere, deși ei o credeau corectă. A ținut o cuvântare (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui) și a spus (binecuvântarea și pacea fie asupra lui):

ما بال أقوام قالوا كذا وكذا لكني أصلي وأنام وأصوم

وأفطر وأتزوج النساء فمن رغب عن سنتي فليس مني

„Ce se întâmplă cu niște oameni care au spus cutare și cutare? Eu însă mă rog și dorm, postesc și întrerup postul și mă căsătoresc cu femei. Cel care se îndepărtează de Sunna mea nu este dintre ai mei."[21]

Al-Bukhārī, 5063; Muslim, 1401

Aceasta este latura exagerării, a adăugării la ceea ce urma Trimisul (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui). Cât despre delăsare, Trimisul (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui) tăia mâna hoțului, aplica pedeapsa cu pietre celui vinovat de adulter și îl biciuia pe băutorul de vin; aplica pedepsele legale și cele discreționare celor neascultători, pentru a împiedica delăsarea. Poruncea binele și oprea răul, pentru a împiedica delăsarea.

Trebuie să cunoaștem, să păstrăm și să urmăm această cale și să o arătăm oamenilor, fiindcă astăzi ei au mai mare nevoie de ea. Oamenii sunt disputați de două curente: curentul exagerării și al înăspririi și curentul delăsării și al pierzaniei. Trebuie să cunoaștem acest lucru, să-l lămurim oamenilor și să-l împlinim mai întâi în noi înșine, ca să fim o comunitate de mijloc și să urmăm moderația, care este religia noastră.

21 Relatat de Al-Bukhārī, 5063, și Muslim, 1401.

وفق الله الجميع لما يحب ويرضى وصلى الله وسلم على نبينا محمد وعلى آله وصحبه

Allah să-i călăuzească pe toți către ceea ce iubește și Îl mulțumește! Binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra Profetului nostru Muḥammad, a familiei și a companionilor săi!

3 Întrebări și răspunsuri

1. Înțelegerea situației de fapt

Întrebare: Dorim să ne lămuriți despre *„înțelegerea realității”*, la care se cheamă în aceste vremuri, invocându-se regula: judecata asupra unui lucru depinde de înțelegerea lui.

Răspuns: Da, judecata asupra unui lucru depinde de înțelegerea lui. Însă înțelegerea pe care Allah a poruncit-o este înțelegerea religiei:

﴿لِّيَتَفَقَّهُوا۟ فِى ٱلدِّينِ﴾

„ca să dobândească înțelegerea religiei”[22]

Coran 9:122, fragment

Este vorba despre înțelegerea Cărții și a Sunnei și despre raportarea situației de fapt la ele. Ni se cere să înțelegem Cartea și Sunna, să cunoaștem rânduielile Legii islamice, apoi să le aplicăm situației de fapt, deosebind ce este corect de ce este greșit, ce este sănătos de ce este stricat. Aceasta este înțelegerea poruncită.

2. Moderația și părerile acceptate de societate

Întrebare: Unii au înțeles greșit și neclar moderația, ajungând să o creadă o încercare de a găsi o părere acceptată de societățile contemporane, chiar cu prețul lucrurilor statornice și certe ale religiei. Vă rugăm să ne îndrumați. Allah să vă răsplătească!

22 Coran, Sura At-Tawba, 9:122.

Răspuns: Tocmai la aceasta am făcut trimitere: este extrema delăsării și a lipsei de stăpânire, căutarea părerilor neobișnuite ale învățaților și vânarea neînțelegerilor pentru a ieși de pe calea corectă. Părerile nu sunt toate deopotrivă. Învățații vorbesc și fac ijtihād, au multe păreri și multe neînțelegeri. Însă Allah nu ne-a lăsat în seama părerilor oamenilor, ci ne-a spus:

﴿فَإِن تَنَٰزَعۡتُمۡ فِي شَيۡءٖ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ إِن كُنتُمۡ تُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِۚ ذَٰلِكَ خَيۡرٞ وَأَحۡسَنُ تَأۡوِيلًا﴾

„Dacă aveți o neînțelegere asupra unui lucru, întoarceți-l la Allah și la Trimis, dacă voi credeți în Allah și în Ziua de Apoi! Aceasta este mai bine și cu urmări mai bune."[23]

Coran 4:59, fragment

Raportăm părerile oamenilor și ale învățaților la Carte și la Sunna. Luăm ceea ce se potrivește Cărții și Sunnei; lăsăm ceea ce li se împotrivește și căutăm o scuză pentru cel care a spus-o. Nu ne este îngăduit să luăm părerile oamenilor fără cercetare și fără să le raportăm la Carte și la Sunna. Altfel am fi precum creștinii:

﴿ٱتَّخَذُوٓاْ أَحۡبَارَهُمۡ وَرُهۡبَٰنَهُمۡ أَرۡبَابٗا مِّن دُونِ ٱللَّهِ﴾

„I-au luat pe învățații și călugării lor drept stăpâni în afara lui Allah."[24]

Coran 9:31, fragment

Ei le-au interzis ceea ce era îngăduit, iar ei l-au socotit interzis; le-au îngăduit ceea ce era interzis, iar ei l-au socotit îngăduit.

23 Coran, Sura An-Nisāʾ, 4:59.

24 Coran, Sura At-Tawba, 9:31.

Astfel i-au luat drept stăpâni în afara lui Allah. «نسأل الله العافية» — Îi cerem lui Allah să ne păzească!

3. Defăimarea învățaților

Întrebare: Ce părere aveți despre cel care îi clasifică pe învățați și pe șeici și îi atacă?

Răspuns: Va da socoteală înaintea Stăpânului său. Își ocupă timpul cu oamenii și cu învățații, criticându-i și recomandându-i, declarându-i demni sau nedemni de încredere. Va da socoteală pentru aceasta înaintea lui Allah. Datoria noastră este să ne păzim limbile de vorbirea împotriva oamenilor, mai ales împotriva învățaților, să căutăm o scuză pentru cel care a greșit și să-i dăm sfat sincer, să-l încurajăm și să-l sprijinim pe cel care are dreptate, fără a răni ori a micșora pe cineva.

4. Puțin după Sunna sau mult după o inovație

Întrebare: Vă rugăm să ne lămuriți cuvintele lui Ibn Masʿūd (Allah să fie mulțumit de el):

الاقتصاد في السنة خير من الاجتهاد في البدعة

„Măsura în urmarea Sunnei este mai bună decât străduința într-o inovație religioasă."

Cum se arată acest lucru prin moderație?

Răspuns: Da, măsura în urmarea unei sunna este mai bună decât strădania într-o inovație religioasă. Măsura înseamnă lipsa înăspririi și urmarea Sunnei cu echilibru. Fapta după Sunna, chiar puțină, este mai bună decât fapta după o inovație, chiar multă. Cei care urmează inovațiile sunt foarte activi în strădanie, adorare și pomenire, însă strădania lor este o pierdere, fiindcă nu se află pe calea corectă. Profetul (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui) spune:

من عمل عملا ليس عليه أمرنا فهو رد

„Cel care face o faptă care nu este după porunca noastră, aceea este respinsă."[25]

Muslim, 1718

Aceasta privește inovația religioasă. Despre asocierea de parteneri, Allah Preaînaltul spune:

﴿وَقَدِمْنَآ إِلَىٰ مَا عَمِلُوا۟ مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَٰهُ هَبَآءً مَّنثُورًا﴾

„Ne vom îndrepta către faptele pe care le-au săvârșit și le vom face pulbere risipită."[26]

Coran 25:23

25 Relatat de Muslim, 1718.

26 Coran, Sura Al-Furqān, 25:23.

Asocierea de parteneri și inovația religioasă sunt pierdere și osteneală fără folos, oricât s-ar strădui omul în ele. Cât despre Sunna, chiar dacă fapta omului este puțină, ea este binecuvântată. Allah, Slavă Lui, Preaînaltul, a spus:

﴿إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ ۖ وَإِن تَكُ حَسَنَةً يُضَٰعِفْهَا وَيُؤْتِ مِن لَّدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا﴾

„Allah nu nedreptățește nici cât greutatea unei fărâme. Dacă este o faptă bună, El o înmulțește și dăruiește de la Sine o răsplată măreață.”[27]

Coran 4:40

El a mai spus:

﴿مَن جَآءَ بِٱلْحَسَنَةِ فَلَهُۥ عَشْرُ أَمْثَالِهَا﴾

„Cel care vine cu o faptă bună va avea de zece ori pe atât.”[28]

Coran 6:160, fragment

Fapta după Sunna, chiar dacă este puțină, Allah o binecuvântează, o înmulțește și o sporește. Fapta după o inovație religioasă, chiar multă, este pulbere risipită și rătăcire.

5. Sfatul pentru un coleg care exagerează

Întrebare: Care este datoria unui student la științele Legii islamice față de un coleg la care vede înăsprire și exagerare, pornite din iubirea binelui?

27 Coran, Sura An-Nisāʾ, 4:40.

28 Coran, Sura Al-Anʿām, 6:160.

Răspuns: Datoria lui este să-i dea sfat sincer și să-i arate că Allah a oprit exagerarea, că ea îl scoate din religie către rătăcire și că are urmări cumplite în viața aceasta și în cea de apoi. Îi explică aceasta, îl sfătuiește și nu-l lasă pradă exagerării și înăspririi. Îi aduce dovezile din Carte și din Sunna care osândesc exagerarea, precum cuvintele Preaînaltului:

﴿يَٰٓأَهۡلَ ٱلۡكِتَٰبِ لَا تَغۡلُواْ فِي دِينِكُمۡ﴾

„O, oameni ai Scripturii! Nu exagerați în religia voastră!”[29]
Coran 4:171, fragment

Ei l-au ridicat pe Mesia deasupra rangului său și l-au făcut dumnezeu; au exagerat în privința lui:

﴿لَا تَغۡلُواْ فِي دِينِكُمۡ وَلَا تَقُولُواْ عَلَى ٱللَّهِ إِلَّا ٱلۡحَقَّۚ إِنَّمَا ٱلۡمَسِيحُ عِيسَى ٱبۡنُ مَرۡيَمَ رَسُولُ ٱللَّهِ وَكَلِمَتُهُۥٓ أَلۡقَىٰهَآ إِلَىٰ مَرۡيَمَ وَرُوحٞ مِّنۡهُ﴾

„Nu exagerați în religia voastră și nu spuneți despre Allah decât adevărul! Mesia, ʿĪsā, fiul Mariei, este doar Trimisul lui Allah, Cuvântul Său pe care l-a transmis Mariei și un duh de la El.”[30]
Coran 4:171, fragment

29 Coran, Sura An-Nisāʾ, 4:171.
30 Coran, Sura An-Nisāʾ, 4:171.

Trimisul (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui) a spus:

إياكم والغلو في الدين فإنما أهلك من كان قبلكم الغلو في الدين

„Feriți-vă de exagerare în religie, fiindcă pe cei dinaintea voastră i-a nimicit exagerarea în religie!”[31]

Ibn Mājah, 3029

Profetul (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui) a avertizat, spunând: «إياكم» — *„Feriți-vă!”* Apoi a arătat urmările exagerării asupra celor dinaintea noastră, pentru ca noi să ne ferim de ea: «أهلك من كان قبلكم» — *„i-a nimicit pe cei dinaintea voastră”*. Exagerarea înseamnă pieire — «والعياذ بالله», Allah să ne păzească! —, chiar dacă cel care o urmează se crede pe o cale bună și socotește că adaugă mai mult bine.

6. Primii pași în căutarea cunoașterii

Întrebare: Fiind la începutul căutării cunoașterii, vă rugăm să ne sfătuiți pe scurt despre căutarea ei, virtutea sa și rangul celor care o dețin. Vă rugăm să ne îndrumați și către cărți care să ne ajute în această căutare.

Răspuns: Aceasta cere o altă prelegere. Însă voi sunteți acum, laudă lui Allah, pe această cale, în această facultate și universitate. Aveți la îndemână programe și trepte de studiu și aveți învățați și profesori. Continuați, cu binecuvântarea lui Allah, pe calea pe care vă aflați: aceasta este metoda căutării cunoașterii.

7. Fatwa care diluează rânduielile

Întrebare: Care trebuie să fie atitudinea musulmanului față de acele fatwa care apar din când în când și în care se vede o diluare a rânduielilor Legii islamice sub pretextul moderației?

31 Relatat de Ibn Mājah, 3029.

Răspuns: Aceasta nu este moderație. Diluarea rânduielilor Legii islamice nu ține de moderație, ci este calea pierzaniei și a celor delăsători. Moderația înseamnă ținerea de adevăr fără exagerare sau delăsare, fără exces ori neglijență.

8. Moderația în sfatul sincer și în chemare

Întrebare: Cum poate studentul la științele Legii islamice să împlinească moderația în sfatul sincer, în poruncirea binelui și în oprirea răului?

Răspuns: O împlinește mergând după Sunna Trimisului (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui), în felul în care el poruncea, oprea și chema. Învață metoda Trimisului (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui) de a porunci binele, de a opri răul și de a chema la Allah și o urmează. Aceasta cere învățare și cercetarea vieții Trimisului (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui), fiindcă el este modelul. Allah Preaînaltul spune:

﴿لَّقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ ٱللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُواْ ٱللَّهَ وَٱلْيَوْمَ ٱلْآخِرَ﴾

„Aveți în Trimisul lui Allah un model frumos, pentru cel care nădăjduiește în Allah și în Ziua de Apoi.”[32]

Coran 33:21, fragment

El este modelul nostru (binecuvântarea și pacea fie asupra lui). Ne-a învățat, prin vorba și prin fapta sa, cum să mergem, să chemăm la Allah, să poruncim binele și să oprim răul în toate treburile religiei noastre. El (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui) ne-a dat lămurirea vindecătoare și deplină.

32 Coran, Sura Al-Aḥzāb, 33:21.

9. Cei care păzesc hotarele

Întrebare: Care este datoria noastră, ca studenți la științele religioase, față de cei care păzesc hotarele din sudul regatului nostru iubit?

Răspuns: Să ne rugăm pentru biruința lor, pentru iertarea lor și pentru o mare răsplată. Să-i încurajăm în această slujire, în păstrarea rugăciunilor și în ascultarea de poruncile lui Allah. Să urmărească răsplata pentru paza hotarului și să aibă o intenție dreaptă în aceasta, fiindcă Trimisul (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui) spune:

إنما الأعمال بالنيات وإنما لكل امرئ ما نوى

„Faptele sunt după intenții și fiecare om va avea numai ceea ce a intenționat."[33]

Al-Bukhārī, 1

Să păstreze ceea ce li s-a încredințat: apărarea hotarelor, protejarea musulmanilor și îndeplinirea sarcinilor date.

10. Exagerarea și graba de a declara necredința

Întrebare: Unii tineri — Allah să ne călăuzească pe noi și pe ei — exagerează în unele aspecte ale religiei și se arată delăsători în privința declarării necredinței, aruncând astfel de acuzații fără măsură asupra altora doar fiindcă nu sunt de acord cu ei în unele chestiuni. Ce îndrumare le dați?

Răspuns: Îndrumarea este, așa cum ați auzit, ca omul să se țină de calea corectă din Carte și din Sunna și de calea înaintașilor acestei comunități, să-și urmeze studiul în acest fel, să lucreze astfel cu sine și cu frații săi și să fie un exemplu bun pentru ei. Dacă vede o greșeală la unul dintre frații săi, îl atenționează și îi arată calea corectă.

33 Relatat de Al-Bukhārī, 1.

11. Cărțile, înregistrările și învățarea

Întrebare: Ce părere aveți despre cel care se limitează la cărțile și înregistrările învățaților? Îi este de ajuns această metodă chiar dacă a absolvit această facultate, după ce a dobândit cheile cunoașterii?

Răspuns: Cel care a studiat în această facultate și a încheiat treptele ei de studiu, citind și cărți pentru a-și spori cunoștințele, a apucat calea și a cunoscut drumul: a dobândit cheile științelor. Trebuie însă să citească lucrări folositoare, după felul celor studiate în această facultate, nu cărți deviate și rătăcitoare, care l-ar rătăci. Cât despre cel care nu a studiat, nu-i este îngăduit să se bizuie pe cărți sau pe înregistrări, fiindcă aceasta nu este metoda învățării. Dacă aceasta ar fi fost metoda învățării, nu s-ar fi deschis universități și școli și nu s-ar fi cheltuit bani pentru ele.

12. Învățarea științelor contemporane

Întrebare: Sunt musulmanii datori să învețe științele contemporane în aceste vremuri?

Răspuns: Musulmanii învață acele lucruri ale vieții de care au nevoie și care îi ajută să asculte de Allah Atotputernicul și Mărețul. Allah le-a creat această lume ca să se ajute prin ea în căutarea vieții de apoi, făcând din ea un mijloc către viața de apoi. Se folosesc de minerale, fabrici și invenții pentru a asculta de Allah. Allah, Slavă Lui, Preaînaltul, a spus:

﴿وَأَعِدُّواْ لَهُم مَّا ٱسْتَطَعْتُم مِّن قُوَّةٍ وَمِن رِّبَاطِ ٱلْخَيْلِ﴾

„Pregătiți împotriva lor toată puterea pe care o puteți și cai ținuți pregătiți!”[34]

Coran 8:60, fragment

Fiecare vreme are mijloacele ei, fiindcă puterea se schimbă. Nu putem pregăti această putere decât prin învățare. A învăța cum se pregătește și cum se dobândește această putere este poruncit, însă

34 Coran, Sura Al-Anfāl, 8:60.

după învățarea lucrurilor religiei. Învățarea religiei are întâietate față de învățarea lucrurilor lumești. Există o bază comună pe care trebuie să o învețe toți fiii musulmanilor: lucrurile religiei fără de care viața lor religioasă nu poate fi dreaptă. Învățarea acestor lucruri este o obligație individuală.

După aceea, fiecare se îndreaptă spre specializarea în care poate da roade: unul devine medic, altul soldat, altul învățat în Legea islamică, altul cunoscător al limbii arabe și așa mai departe, pe specializări. Fiecare dobândește mai întâi ceea ce îi pune religia pe calea dreaptă, apoi se specializează în lucrul în care crede că va putea lucra cu folos și îi va putea ajuta pe alții.

13. Datoria studenților bursieri

Întrebare: Ce sfat le dați studenților bursieri cărora Allah le-a dăruit prilejul să studieze în acest stat binecuvântat și care este datoria lor față de statul și popoarele lor?

Răspuns: Ei trebuie să-I mulțumească lui Allah Atotputernicul și Mărețul, Care le-a pregătit această ocazie. Au venit în această țară, țara celor două sanctuare și locul de unde a pornit Mesajul, pentru a învăța lucrurile religiei lor și, în mod deosebit, credința lor. Cunoașterea fiqhului și a rânduielilor Legii islamice se poate dobândi în orice loc. Trebuie, așadar, să se preocupe de aceasta. Când se întorc în țările lor, au datoria să răspândească acolo cunoașterea folositoare, după cum a spus Preaînaltul:

﴿وَمَا كَانَ ٱلْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُواْ كَآفَّةً ۚ فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَآئِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُواْ فِى ٱلدِّينِ وَلِيُنذِرُواْ قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوٓاْ إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ﴾

„Credincioșii nu trebuie să plece toți deodată. De ce nu ar pleca din fiecare grup al lor o parte, ca să dobândească înțelegerea religiei și să-și avertizeze oamenii când se întorc la ei, poate că se vor feri?”[35]

Coran 9:122

14. Este urmarea Sunnei o înăsprire?

Întrebare: Ce îi spunem celui care zice că urmarea Sunnei este o înăsprire în religie?

35 Coran, Sura At-Tawba, 9:122.

Răspuns: Pierderea Sunnei înseamnă pieire. Urmarea Sunnei este calea izbăvirii, după cum a spus el (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui):

فإنه من يعش منكم بعدي فسيرى اختلافا كثيرا فعليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين المهديين تمسكوا بها وعضوا عليها بالنواجذ وإياكم ومحدثات الأمور فإن كل محدثة بدعة وكل بدعة ضلالة

„Cel dintre voi care va trăi după mine va vedea multe neînțelegeri. Țineți-vă, așadar, de Sunna mea și de Sunna califilor drept îndrumați și călăuziți. Țineți-vă de ea și mușcați din ea cu măselele! Feriți-vă de lucrurile nou născocite, fiindcă orice lucru nou născocit este o inovație religioasă, iar orice inovație religioasă este o rătăcire."[36]

Aḥmad, 17145; Abū Dāwūd, 4607; At-Tirmidhī, 2676

36 Relatat de imamul Aḥmad, 17145, de Abū Dāwūd, 4607, și de At-Tirmidhī, 2676.

Aceasta nu este înăsprire, ci ținere de Carte și de Sunna și alipire de ele. Aceasta este calea ocrotirii. Urmarea Sunnei înseamnă ținere de ea, nu înăsprire. Când Profetul (binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui) a vestit apariția diferitelor grupări în această comunitate, a spus:

كلهم في النار إلا ملة واحدة قال ومن هي يا رسول الله قال ما أنا عليه وأصحابي

„Toate sunt în Foc, în afară de o singură comunitate." A întrebat: „Care este ea, o, Trimis al lui Allah?" El a spus: „Ceea ce urmez eu și companionii mei."[37]

At-Tirmidhī, 2641

Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَٱلسَّٰبِقُونَ ٱلۡأَوَّلُونَ مِنَ ٱلۡمُهَٰجِرِينَ وَٱلۡأَنصَارِ وَٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُم بِإِحۡسَٰنٖ رَّضِيَ ٱللَّهُ عَنۡهُمۡ وَرَضُواْ عَنۡهُ﴾

„Cei dintâi care au luat-o înainte dintre emigranți și sprijinitori și cei care i-au urmat făcând bine: Allah este mulțumit de ei, iar ei sunt mulțumiți de El."[38]

Coran 9:100, fragment

37 Relatat de At-Tirmidhī, 2641.

38 Coran, Sura At-Tawba, 9:100.

15. Semnele moderației

Întrebare: Atât cei care înăspresc lucrurile, cât și cei delăsători pretind moderația. Care sunt semnele ei?

Răspuns: Ținerea de Carte și de Sunna. Moderația nu este o simplă pretenție, ci o realitate. Cel care urmează ceea ce arată Coranul și Sunna se află pe calea moderației. Însă cel care urmează persoane, secte și grupări chiar atunci când acestea se împotrivesc adevărului este pierdut și abătut de la calea corectă și de la calea moderației.

Glosar

Moderație (wasaṭiyya) الوسطية

Ținerea de calea arătată de Coran și de Sunna, fără exagerare și fără neglijarea îndatoririlor.

Exagerare (ghuluww) الغلو

Depășirea măsurii și a limitelor legiuite în credință sau în practică.

Delăsare (tasāhul) التساهل

Îngăduință neîntemeiată prin care sunt neglijate poruncile și limitele religiei; este deosebită de înlesnirile legiuite.

Sunna السنة

Învățătura și calea Profetului Muḥammad, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui.

Inovație religioasă (bidʿa) البدعة

Practică introdusă în religie fără temei în învățătura profetică.

Fiqh الفقه

Înțelegerea religiei și cunoașterea rânduielilor Legii islamice.

Ijtihād الاجتهاد

Efortul unui învățat calificat de a stabili o rânduială pe baza dovezilor.

Șaria الشريعة

Legea islamică, cu poruncile, interdicțiile și rânduielile sale.

Bibliografie

1. Ṣāliḥ ibn Fawzān ibn ʿAbd Allah al-Fawzān, Al-Wasaṭiyya fī al-Islām. Ediție pregătită de Fahd ibn Ibrāhīm al-Naʿīm. Riyadh: Dār Kunūz Ishbīliyā, ediția I, 1431 H / 2010.

2. Coranul.

3. Muḥammad ibn Ismāʿīl al-Bukhārī, Al-Ṣaḥīḥ.

4. Muslim ibn al-Ḥajjāj, Al-Ṣaḥīḥ.

5. Aḥmad ibn Ḥanbal, Al-Musnad.

6. Abū Dāwūd al-Sijistānī, Al-Sunan.

7. Muḥammad ibn ʿĪsā al-Tirmidhī, Al-Sunan.

8. Ibn Mājah, Al-Sunan.

9. Ibn Ḥibbān, Al-Ṣaḥīḥ.

Indice

Coran 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 18, 22, 23, 25, 26, 27, 29, 31, 33, 35
cunoaștere 6, 28, 31
delăsare 7, 8, 16, 17, 20, 23, 29
drepturile lui Allah 11, 12, 15
exagerare 1, 7, 8, 9, 17, 20, 26, 27, 28, 29
ijtihād 23
inovație religioasă 24, 25, 26, 34
intenții 16, 30
învățați 2, 17, 24, 28
moderație 1, 2, 3, 4, 7, 16, 17, 20, 22, 24, 28, 29, 36
sfat sincer 24, 27, 29
Sunna 17, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 34, 35, 36
toleranță 11, 12, 15

Cules cu Libertinus Serif și Amiri. Institutul Tawhid.

ÎNDRUMARE ȘI ECHILIBRU

Calea moderației

Ținerea de revelație între exagerare și neglijență.

Șāliḥ al-Fawzān explică moderația ca ținere de Coran și de Sunna, între exagerare și neglijență. Prelegerea lămurește toleranța, drepturile lui Allah și ale oamenilor, înlesnirile legiuite și căutarea cunoașterii. Cele cincisprezece răspunsuri discută aplicarea acestor principii în studiu, în sfatul sincer și în viața comunității.

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro